

13. Kdo to byli evangelisté?

Jedna z 54 částých otázek o Ježíši Kristu a církvi, na které odpovídá tým profesorů historie a teologie Navarrské univerzity.

11.02.2023

Evangelia jsou významná tím, že nám předávají kázání apoštolů a že evangelisté byli apoštolové nebo apoštolští muži (prv. Dei Verbum, č. 19). Odpovídá to i tomu, co bylo předáno tradicí: autoři evangelií jsou Matouš, Jan, Lukáš a Marek. První

dva figurují v seznamech dvanácti apoštolů (Mt 10,2-4 a další seznamy) a druzí dva, v uvedeném pořadí, jsou učedníci svatého Pavla a svatého Petra. Moderní výzkum při kritické analýze této tradice nenachází žádné vážné nedostatky při připisování těchto evangelií Markovi a Lukášovi; na druhou stranu se kritičtěji dívá na autorství Matouše a Jana. Často se uvádí, že připisování těchto autorství ukazuje spíše na apoštolskou tradici, z níž spisy pocházejí, nikoli na to, že to byli oni, kdo text sami napsali.

Důležitá tedy není konkrétní osoba, která evangelium napsala, ale apoštolská autorita, která za každým z nich stojí. V polovině 2. století svatý Justin hovoří o „pamětech apoštolů neboli evangeliích“ (Apologie, 1,66, 3), které se četly při liturgických shromážděních. Vyplývají z toho dvě skutečnosti: apoštolský původ těchto spisů a to, že byly shromážděny k veřejnému čtení. O něco později, ve

druhém století, nám jiní autoři říkají, že apoštolská evangelia byla čtyři a pouze čtyři. Takto mluví Origenes: „Církev má čtyři evangelia, heretici mnohem více včetně jednoho napsaného podle Egyptanů a jiného podle dvanácti apoštolů. Basilides se odvážil napsat evangelium a napsat ho pod svým jménem (...). Znam jisté evangelium, které se nazývá podle Tomáše a podle Matouše, a čteme mnoho dalších“ (Hom. I v Luk, PG 13,1802). Podobné výrazy nacházíme i u svatého Ireneje, který navíc na jistém místě dodává: „Slovo, tvůrce vesmíru, který sedí na cherubínech a který vše udržuje v chodu, jednou zjevené lidem, nám dalo čtyřnásobné evangelium, evangelium, které je však udržováno jedním Duchem“ (Proti herezím, 3,2,8-9). Tímto výrazem - čtyřnásobné evangelium - ukazuje něco velmi důležitého: evangelium je jedno, ale jeho forma je čtyřnásobná. Stejnou myšlenku vyjadřují i názvy evangelií:

jejich autoři nejsou označeni genitivem původu („Evangelium toho a toho), jako tomu bylo u jiných dobových spisů, ale výrazem kata („Evangelium podle...“). Tímto způsobem se poukazuje na to, že evangelium je jedno, a to o Ježíši Kristu, ale svědčí o něm čtyři formy, které pocházejí od apoštolů a učedníků apoštolů. To také ukazuje na pluralitu v jednotě.

54 otázek o Ježíši Kristu a církvi

Vicente Balaguer

.....

pdf | dokument generován automaticky
z <https://opusdei.org/cs-cz/article/13-kdo-to-byli-evangeliste/> (27.03.2026)